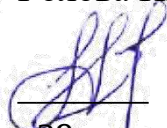

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова НМК З

Ганна ЛІХОНОСОВА
«29» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична економія

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією C1.01 Економіка), D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, D3 Менеджмент, D4 Публічне управління та адміністрування, D5 Маркетинг

Освітня програма: SMART-економіка, Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, Менеджмент, Публічне управління та адміністрування, Цифровий маркетинг

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025 р.

Розробник: доц. кафедри 601, доц., к.е.н. Олександр ПОПОВ
(посада, науковий ступінь і вчене звання, ім'я та прізвище)

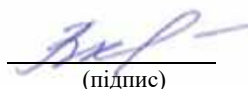

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри
д-р. наук з держ. упр., проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

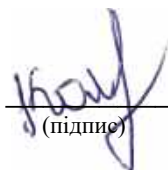

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

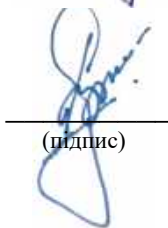
4 курс, група 641е

(підпис)

Тетяна КОЛОСОВСЬКА
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

4 курс, група 641е

(підпис)

Володимир СУТУЛА
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Попов Олександр Сергійович

Посада: доцент кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Науковий ступінь: канд. екон. наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

- *Розвиток економічного світогляду*
- *Управління економічним розвитком та інноваціями*
- *Потенціал і розвиток підприємства*
- *Економіка сучасного підприємства*

Напрями наукових досліджень:

моделі і показники прогнозування ймовірності банкрутства підприємств, узагальнюючі показники економічної ефективності діяльності підприємств

Контактна інформація: o.popov@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	<i>Денна, заочна</i>
Семестр	1
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна: 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (48 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 16; СРЗ – 102); заочна: 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (6 аудиторних, з яких: лекції – 2, практичні – 4; СРЗ – 144)</i>
Види навчальної діяльності	Лекції, семінарські заняття, здавання модульних контрольних робіт, здавання індивідуальної роботи, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит
Пререквізити	–
Кореквізити	–
Постреквізити	<i>Мікро- та макроекономіка, Навчальна практика, Розвиток економічного та управлінського світогляду</i>

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей.

Завдання:

- сформувати певний тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд студентів;
- забезпечити засвоєння ними знань та методів цивілізаційного, синергетичного та діалектичного аналізу економічного життя суспільства.

Компетентності, які набуваються:

для спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією С1.01 Економіка, освітня програма «SMART-економіка»):

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- приймати обґрунтовані рішення.
- ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

- здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

- до розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

- пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

- до розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки,

їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

- обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

- поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

для спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (освітня програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»):

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- планувати та управляти часом.
- ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

для спеціальності D3 Менеджмент (освітня програма «Менеджмент»):

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту, зокрема аерокосмічної галузі в Україні (авіація, космонавтика, машинобудування, інформаційні технології), а також у суміжних галузях або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати

обґрунтовані рішення.

- до організаційного та імітаційного моделювання економічних процесів на базі системного підходу з використанням спеціалізованих інформаційних технологій.

для спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування (освітня програма «Публічне управління та адміністрування»):

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- бути критичним і самокритичним.
- до адаптації та дії в новій ситуації.
- працювати в команді.
- планувати та управляти часом.
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- до міжособистісної взаємодії.
- спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

- ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
- забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

- використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

- здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

- розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.
- впроваджувати інноваційні технології.
- до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

- у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

для спеціальності D5 Маркетинг (освітня програма «Цифровий маркетинг»):

Інтегральна компетентність:

Інтегральна компетентність бакалавра з цифрового маркетингу полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері цифрового маркетингу, які передбачають застосування теорій, концепцій і методів маркетингу у взаємозв'язку з цифровими технологіями. Вона передбачає вміння формулювати та впроваджувати маркетингові стратегії, що базуються на глибокому розумінні особливостей цифрового бізнес-середовища, поведінки споживачів в онлайні та використанні цифрових каналів просування.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

- –

Програмні результати навчання:

для спеціальності C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією C1.01 Економіка, освітня програма «SMART-економіка»):

- Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

- Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

- Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

- Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

- Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду

фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

- Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

- Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

- Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

- Впроваджувати концепцію розумної економіки, застосовуючи принципи S.M.A.R.T. у процесах економічного аналізу, стратегічного планування, управління ресурсами та прийняття ефективних рішень в умовах цифрової трансформації та сталого розвитку.

для спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (освітня програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»):

- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем

- Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

- Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

- Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

- Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

- Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

- Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

- Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

для спеціальності D3 Менеджмент (освітня програма «Менеджмент»):

- Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

- Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

- Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку

показників для обґрунтування управлінських рішень.

- Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

- Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

- Володіти методами обґрунтування управлінських рішень на основі комплексних економічних та фінансових розрахунків в контексті забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища

для спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування (освітня програма «Публічне управління та адміністрування»):

- Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

- Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

для спеціальності D5 Маркетинг (освітня програма «Цифровий маркетинг»):

- Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ та принципів провадження маркетингової діяльності.

- Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1

Тема 1. Предмет і метод політичної економії

Анотація: Політекономія і економіка. Виникнення та етапи розвитку політичної економії. предмет політичної економії. Метод політичної економії її функції. Позитивна і нормативна політична економія.

Тема лекційного заняття: Предмет і метод політичної економії.

Тема практичного заняття: Предмет і метод політичної економії.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці

Анотація: Виробничі можливості суспільства і продукт виробництва: чинники виробництва та їх взаємодія; продукт виробництва.

Тема лекційного заняття: Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.

Тема практичного заняття: Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Економічні потреби та інтереси

Анотація: Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Корисність продукту. Закон спадної граничної корисності продукту. Виробництво та проблеми задоволення зростаючих потреб суспільства.

Тема лекційного заняття: Економічні потреби та інтереси.

Тема практичного заняття: Економічні потреби та інтереси.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку

Анотація: Сутність та основні структурні елементи економічної системи. Продуктивні сили та виробничі відносини – основа економічної системи. Класифікація типів економічних систем та їх чинники. Власність, її сутність та місце в економічній системі. Структура відносин власності. Тенденції в розвитку відносин власності.

Тема лекційного заняття: Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку.

Тема практичного заняття: Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закономірності її розвитку.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші

Анотація: Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості. Альтернативні теорії вартості. Закон вартості його сутність і функції. Теоретичні концепції виникнення і сутності грошей. Грошовий обіг та його закони. Інфляція та її наслідки. Антиінфляційна політика держави.

Тема лекційного заняття: Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Тема практичного заняття: Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата

Анотація: Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Наймана праця. Ціноутворення на ринку праці. Заробітна плата, як явище ринку. Економічна рента і трансфертний дохід в складі заробітної плати. Форми і системи заробітної плати.

Тема лекційного заняття: Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.

Тема практичного заняття: Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток

Анотація: Витрати виробництва як передумова виробництва. Теорії витрат виробництва. Структура затрат виробництва. Граничні витрати. Прибуток як економічна категорія товарного виробництва. Норма прибутку і фактори, що на неї впливають.

Тема лекційного заняття: Витрати виробництва і прибуток.

Тема практичного заняття: Витрати виробництва і прибуток.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення

Анотація: Ринкове господарство як невід’ємна складова товарного виробництва. Риси структура та функції ринку. Інфраструктура ринку. Моделі ринку. Конкуренція, її суть і економічні основи. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. Антимонопольна політика держави.

Тема лекційного заняття: Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.

Тема практичного заняття: Ринок його суть, функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

Змістовний модуль 2

Тема 9. Домогосподарство в системі економічних відносин

Анотація: Домогосподарство як суб'єкт ринкової економіки. Двоїста роль домогосподарства в економіці. Домогосподарство як постачальник ресурсів. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання, податки і заощадження. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.

Тема лекційного заняття: Домогосподарство в системі економічних відносин.

Тема практичного заняття: Домогосподарство в системі економічних відносин.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток

Анотація: Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Кругооборот і оборот капіталу. Основний та оборотний капітал. Зношення основного капіталу. Амортизація. Сутність підприємства і умови його існування. Види та функції підприємництва. Валовий дохід, його сутність та структура. Підприємницький дохід. Значення прибутку в розвитку підприємництва.

Тема лекційного заняття: Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.

Тема практичного заняття: Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента

Анотація: Ринкові відносини в аграрному секторі економіки. Аграрні відносини, їх зміст і особливості. Земельна рента, її сутність, види і механізм створення. Агропромислова інтеграція і агропромисловий комплекс. Ціна землі. Особливості виробництва і реалізації продукції торгівлі. Торговий прибуток. Економічні відносини у кредитно-банківській сфері. Судний капітал і процент. Банківський прибуток.

Тема лекційного заняття: Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

Тема практичного заняття: Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми

Анотація: Зміст, види та пропорції національного (суспільного) відтворення. Теоретичні моделі суспільного відтворення. Система національних рахунків: виникнення, зміст і цілі. Концепції та принципи побудови системи національних рахунків. Основні макроекономічні показники СНР.

Тема лекційного заняття: Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.

Тема практичного заняття: Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 13. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою

Анотація: Економічне зростання: зміст, типи і фактори. Концепції і моделі економічного зросту. Циклічність економічного розвитку як прояв нестабільності. Класифікація економічних циклів за тривалістю. Нециклічні коливання економіки. Зайнятість і сукупне відтворення робочої сили. Безробіття, його зміст, причини, види і форми. Вплив безробіття на економіку.

Тема лекційного заняття: Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.

Тема практичного заняття: Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 14. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції

Анотація: Господарський механізм, його сутність та елементи. Господарський механізм: система управління економікою. Державне регулювання суспільного відтворення та його форми. Планування і програмування. Необхідність, зміст, структура і функції фінансів. Фінансова система, державний бюджет. Бюджетний дефіцит і державний борг. Способи збалансування державного бюджету. Теорія оподаткування. Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту. Форми і функції кредиту. Кредитна система та її структура.

Тема лекційного заняття: Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.

Тема практичного заняття: Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 15. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік

Анотація: Закономірності та етапи розвитку капіталістичної системи. Економічна система капіталізму вільної конкуренції. Економічна система монополістичного капіталізму. Фінансово-монополістичний капіталізм. Економічна система сучасного капіталізму. Механізм функціонування сучасної змішаної економіки. Соціалістична система та її еволюція. Механізм господарювання командно- адміністративної економіки. Закономірності і особливості розвитку перехідних економік. Зміст і типи перехідних економік. Соціально-економічні перетворення у постсоціалістичних країнах на шляху до соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Тема лекційного заняття: Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.

Тема практичного заняття: Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 16. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин

Анотація: Світове господарство, його сутність і структура. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сутність і форми міжнародного руху капіталів. Міжнародна міграція трудових ресурсів. Міжнародні валютно-фінансові відносини.

Тема лекційного заняття: Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

Тема практичного заняття: Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.

Самостійна робота здобувача освіти: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

Індивідуальне завдання

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни виконуються студентами самостійно за затвердженим лектором варіантом і містять теоретичну і практичну частину.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні,

частково-пошукові; перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок, усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи з осмислення й засвоєння нового матеріалу.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), письмовий модульний контроль (тестування за розділами курсу), підсумковий контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на практичних заняттях	0...4	6	0...24
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Робота на практичних заняттях	0...4	5	0...20
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Виконання і захист КР	0...20	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з 20 тестових питань закритого типу, за кожен правильну відповідь здобувач отримує 5 балів (сума – 100 балів).

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру:

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та домашні завдання. Вміти самостійно давати характеристику капіталу підприємства, трудовим ресурсам, витратам, рентабельності.

Добре (75-89) – твердо мати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати

вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90-100) – здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач, або використовується процедура, визначена у Положенні про академічну доброчесність.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Політична економія (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник (лист № 1/1-17903 від 11.11.2014)) Навч. посіб. / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 320 с.

2. Основи економічної теорії (Гриф надано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-8911 від 10.06.2014 р.) Підручник / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М.- Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 316 с.

3. Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення практичних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням: http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/601_Politi_Eekonomiya.pdf

4. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=112>

11. Рекомендована література

Базова

1. Політична економія (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник (лист № 1/1-17903 від 11.11.2014)) Навч. посіб. / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 320 с.

2. Основи економічної теорії (Гриф надано Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-8911 від 10.06.2014 р.) Підручник / Гаркуша Ю.О., Мельникова В.І., Павленко Т.Ю., Сафронов Я.В., Хмель С.М., Хмель В.І., Шведова Г.М.- Х.: Нац. аерокосм. ун-т «ХАІ», 2014. – 316 с.

3. Лагутін В. Д, Уманців Ю. М., Щербакова Т. А. Економічна теорія : підручник. К. : КНТЕУ, 2017. – 607 с.

4. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. Та доп. / Мацелюх Н.П., Максименко І.А. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 382 с.

5. Шевченко О. М. Економічна теорія : навч.-метод. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2019. – 701 с.

6. Сідорова В. Г., Воробйова Є. М. Економічна теорія : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. – 464 с.

7. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія. [текст]: навч. посіб. А.В.Сірко – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.

Допоміжна

1. Бріль М. С., Кліменко О. М., Лісна І. Ф. Політична економія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 280 с.

2. Ємець О. І., Репела Н. П., Татунчак Я. І. Політична економія : навч. посіб. Івано-Франківськ. 2017. – 328 с.

3. Економічна теорія : навч. посіб. / Мудрак Р. П., Бурляй А. П., Костюк В. С., Котвицька Н. М., Нестерчук Я. А., Пенькова О. Г., Ревуцька А. О., Смолій Л. В., Фицик Л. А., Фротер О. С. Умань : ВПЦ «Сочінський», 2018. – 617 с.

4. Камінська Т. М. Основи економічної теорії : підручник. К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232 с.

5. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи

України / за редакцією д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.В. Димченко. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024 с.;

6. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за редакцією доктора економічних наук, професора О.Б. Жихор. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440с.

7. Уманців Ю. М., Міняйло О. І., Лебедева Л. В. Економічна політика держави: навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 480 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

2. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/schhp7hUuk>.

3. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

4. Кабінет Міністрів України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу: Національний Банк України: офіційний сайт. URL : <http://www.bank.gov.ua>.

5. Науково-технічна бібліотека національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». – Режим доступу: <https://library.khai.edu/catalog>.

6. Міністерство економіки: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

7. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <https://www.mof.gov.ua/uk>.